

האגודה לזכויות האזרח בישראל

על ידי ב"כ עוה"ד דן יקיר ו/או אבנר פינצ'וק ו/או עודד פלר ואח'

מרחוב נחלת בנימין 75, תל אביב 6515417

טלפון: 03-5608185; פקס': 03-5608186

העותרת

נ ג ד

שרת התרבות והספורט

על ידי פרקליטות המדינה,

משרד המשפטים, ירושלים

טלפון: 02-6466590; פקס': 02-6467011

המשיבה

תגובה מטעם המדינה לתגובת העותרת מיום 28.3.17

1. בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד (כב' הנשיאה נאור) מיום 4.4.17, מתכבדת המשיבה להגיש תגובה תמציתית לתגובת העותרים מיום 28.3.17, כדלקמן.
2. כבר בפתח הדברים, נבקש לעדכן כי על-פי הנמסר מגורמי המקצוע במשיבה, הרי שההחלטה על חלוקת תקציב התמיכות לשנת 2017, בהתאם למבחני התמיכה שנקבעו במוסיקה, בתיאטרון ובלהקות מחול, צפויה להתקבל לא לפני חודש יוני שנה זו.
3. עוד נבקש לעדכן, כי מבדיקת משרד התרבות את בקשות התמיכה לשנת 2017 עולה – גם זו הפעם – כי העתירה במתכונתה הנוכחית לוקה בכוללניות רבה והיא נעדרת כל תשתית עובדתית לתמיכת טענותיה, באופן המצדיק את דחייתה. ונפרט.
בתחום המחול, כל 11 המוסדות שהגישו בקשות תמיכה מילאו את הטופס (בנוסחו הקודם), וציינו כי לא נמנעו מלהופיע בגליל, בנגב או באזור יהודה ושומרון.
בתחום המוסיקה, 21 מוסדות מתוך 22 המוסדות שהגישו בקשות תמיכה מילאו את הטופס (בנוסחו הקודם), וציינו כי לא נמנעו מלהופיע בגליל, בנגב או באזור יהודה ושומרון. מוסד אחד בלבד לא מילא את הסעיף האמור בטופס.
בתחום התיאטרון, 26 מוסדות מתוך 29 המוסדות שהגישו בקשות תמיכה מילאו את הטופס (בנוסחו הקודם), וציינו כי לא נמנעו מלהופיע בגליל, בנגב או באזור יהודה ושומרון. מוסד אחד שינה את נוסח הטופס וציון ביחס לנגב ולגליל: "הוזמנו והופענו", ואילו ביחס לאזור יהודה ושומרון ציון: "לא הוזמנו ולא הופענו". שני מוסדות נוספים לא מילאו את הסעיף האמור בטופס.

יצוין, כי בעניינם של מוסדות התרבות שלא מילאו את הסעיף האמור בטופס, תיערך פנייה פרטנית מטעם המשיבה בבקשה להשלמת הדיווח.

4. מן הנתונים העובדתיים המובאים לעיל, כמו-גם מן הנתונים שפורטו בסעיפים 65-66 לתגובה המקדמית ביחס לשנת התמיכות הקודמת, עולה כי דין העתירה להידחות בשל היותה עתירה כוללנית, בלתי בשלה להכרעה, אשר אין בצידה תשתית עובדתית כלשהי לביסוס טענותיה באשר לפגיעה במוסדות התרבות.

5. אחר שאמרנו זאת, המשיבה תטען כי גם בתגובתה האחרונה של העותרת מיום 28.3.17 לא הובאה תשתית עובדתית כלשהי לביסוס טענותיה. נהפוך הוא – למקרא התגובה (ובהתעלם מאופן ניסוחה), עולה כי לא עלה בידי העותרת להרים את הנטל ולהוכיח כי התיקונים מושא העתירה מסבים פגיעה כלשהי בזכות לשוויון; ואף לא בזכות לחופש ביטוי.

6. בכל הקשור לטענות העותרת ביחס לטופס בנוסחו המוצע החדש, אין בכוונת המשיבה לנקוט עמדה באשר לאופן שבו יועצים משפטיים, כאלה או אחרים, מעניקים את ייעוצם המשפטי למוסדות התרבות. סוגיה זו אינה רלוונטית לעתירה, ומטבע הדברים היא נתונה ליחסים שבין מוסדות התרבות לבין יועציהם המשפטיים.

נשוב ונגיש, כי הטופס עליו מלינה העותרת אינו שונה ממערך הדיווחיות הכללי על בסיס מופעלים כלל מבחני התמיכה. הווה אומר, מוסדות התרבות מוסרים מידע ומדווחים למשרד התרבות והספורט אודות הנתונים שדרושים להפעלת כל אחת מאמות המידה שנקבעו במבחני התמיכה. על יסוד הצהרות אלו, מחושב סכום התמיכה שזכאי לו כל מוסד.

עוד יצוין, כפי שפורט בתגובה המקדמית ובהודעה המשלימה, כי המשרד רואה במידע המובא במסגרת הטופס **כראשית ראיה בלבד**. החלטה על הפחתת שיעור התמיכה במקרים המצדיקים זאת לפי מבחן התמיכה, טעונה בכל מקרה שימוע מקדים ובדיקת עמידת הגוף בתנאי מבחן התמיכה - כל מקרה לפי נסיבותיו.

כלומר, גם אם מוסד יציין על גבי הטופס כי הוזמן להופיע באחד משלושת האזורים, אולם לא הופיע באחד מן האזורים אליהם הוזמן, הרי שהחלטה באשר לאפשרות הפחתת התמיכה תתקבל רק לאחר שימוע, ובהתייחס למכלול ההוראות המפורטות במבחני התמיכה – ולא על יסוד הטופס לבדו. כזכור, במהלך השימוע האמור, רשאים המוסדות להבהיר ולהעלות טענות שונות, ובכלל זה, לטעון לקיומה של אחת משלוש החלופות שנקבעו כחריג שיצדיק להימנע מהפחתת סכום התמיכה: א. בהתקיים נסיבות ביטחוניות חריגות מיוחדות, ולמשך תקופת המניעה בלבד; ב. בהיעדר מרחב מתאים לביצוע הפעילות במקום, אלא אם כן קיימת חלופה סבירה לביצוע הפעילות באותו אזור או שניתן לערוך פעולות התאמה סבירות; ג. טעם ענייני אחר שיימצא מוצדק על ידי המדור.

אשר לטענות העותרת בסעיפים 12-9 לתגובתה מיום 28.3.17, הרי שגם בהן אין כל ממש, ותעיד על כך הדרך שבה בחרה העותרת להתמודד עם הטענות והנתונים שהובאו בהודעתה המשלימה של המשיבה. בהקשר זה, ולמען ניקיון הדעת, יודגש כי עיון בתגובה המקדמית מטעם המשיבה, למשל בסעיפים 24-17 ובסעיף 31, מלמדנו כי תכלית מבחני התמיכה היתה לכתחילה הנגשת התרבות לכלל אזרחי המדינה, יהיה מקום מגורם אשר יהיה.

כך, לדוגמה, נטען בסעיף 18 לתגובה המקדמית כי "קריטריון מיקום ההרצות, בנוסחו הנתקף בעתירה (להלן: קריטריון מיקום ההרצה) הוא קריטריון לגיטימי, שוויוני ומאוזן. קריטריון זה נועד לקדם את הנגשתה של התרבות אל כל אותן פריפריות גיאוגרפיות, חברתיות ואחרות המרוחקות מלב העשייה התרבותית בישראל – בין אם מדובר בפריפריה המצויה בנגב, בגליל או באזור יהודה ושומרון. כפי שעוד יורחב להלן, עניין לנו בתכלית ציבורית ראויה ביותר, המוגשמת באופן שוויוני, ענייני ומאוזן. על-כן, המדינה תטען כי אין לקבל את המשוואה השגויה שמבקשת העותרת לשרטט בעתירתה, ולפיה קריטריון מיקום ההרצה שנועד לשפר את נגישותם של כלל אזרחי ישראל לתרבות מהווה – כשלעצמו – שיקול זר למבחני התמיכות. נהפוך הוא, המדינה תטען כי נגישותם של כלל אזרחי ישראל לתרבות היא עניין חוצה פריפריות, מגזרים ושסעים, והוא מצוי בלב תכליתם של מבחני התמיכה".

עוד עמדה המשיבה בסעיף 20 לתגובתה המקדמית על היבטיה האוניברסליים של הזכות לצרוך תרבות ועל כך שאלו מקרינים באופן ישיר על המצב הראוי אליו יש לשאוף בכל הקשור להיבטים היישומיים של מימוש זכות זו. עוד עמדה המשיבה על החשיבות הרבה שרואה המשרד בהנגשה זהה של עולם היצירה התרבותי בישראל לכלל האזרחי, שכן "כידוע, רוב חיי התרבות בארץ מרוכזים בעיקרם בתל אביב ובסביבתה הקרובה. רוב מוסדות התרבות המובילים בארץ פועלים ויוצרים בתל אביב, ומיעוטם בערים מרכזיות אחרות. ההיקף וההיצע של פעילויות התרבות בנגב, בגליל ובאזור יהודה ושומרון הוא קטן בהיקפו ודל בהשוואה למצוי במרכז הארץ. באזורים רבים בארץ אין מוסדות תרבות מקצועיים מקומיים פעילים".

כתוצאה מכך, צוין בתגובה המקדמית, כי "נמנעת מתושבי הפריפריה, ובעיקר מן הילדים ובני הנוער, נגישות שווה והשתתפות שווה בחיי התרבות. ואף זאת ראוי להדגיש - בסופו של יום, הניסיון מלמד כי ילד שלא ייחשף לפעילות תרבותית בסביבתו הקרובה, עלול להיות מבוגר המנותק מחיי התרבות, שכן החינוך לצריכת תרבות מתחיל דווקא בגיל צעיר. ילד, שאין פעילויות תרבות בסביבתו הקרובה, לא יזהה את צריכת התרבות כחלק בלתי נפרד מחייו. לפיכך, עמדת משרד התרבות היא כי יש בתרבות כדי לתרום להעצמתו ולהתפתחותו האישית של הפרט, וכי אין תחליף לקיומה של פעילות תרבות בסביבה הקרובה, ובמקומות המגורים של האזרחים, כדי ליצור עבורם הרגלים של צריכת תרבות. הרגלים חשובים אלו חייבת להיות נחלת הכלל – ובאומרו "הכלל", הכוונה לכלל אזרחי המדינה. [...] "(סעיף 21 לתגובה המקדמית).

8. על-כן, הובהר בסעיף 22 לתגובה המקדמית כך: "עמדת משרד התרבות היא כי ישנה חשיבות רבה בהסרת החסמים שניצבים בין תושבי הפריפריה לבין יכולתם להיות צרכני תרבות – חסמים שאינם נחלת תושבי מרכז הארץ והערים הגדולות"; ובהמשך הוטעם כי "סעיף מיקום ההרצות נועד לתמרץ גופי תרבות שלא להימנע מלקיים פעילות מחמת מיקום באחד או יותר מאזורי הפריפריה: אזור יהודה ושומרון, הגליל או הנגב. כפי שתואר לעיל, גוף אשר נמנע מלהגיע לאחד או יותר מאזורי הפריפריה יופחת ניקודו באמת מידה זו, ובה בלבד, בשיעור היחסי (שליש בעד כל אזור בו נמנע מלהופיע). סעיף מיקום ההרצות בא להתמודד עם בעיות מסוגים שונים: [...] והחשש כי מוסדות תרבות יסרבו להגיע מטעמים שונים להופעה באזור יהודה ושומרון" (סעיף 31 לתגובה המקדמית).
9. הנתונים שהובאו בהודעה המשלימה מטעם המשיבה מיום 7.3.17 אך מחזיקים טיעונים אלו, ומלמדים כי אין במבחני התמיכה מושא העתירה פגיעה כלשהי בזכות לשוויון.
10. לבסוף, ובכל הנוגע לטיעוניה של העותרת בסעיפים 11-12 לתגובתה מיום 28.3.17, המשיבה תטען כי אלו נטענו באופן סתמי וכוללני, ואין בהם כדי לסתור את חזקת התקינות העומדת למשרד התרבות. נהפוך הוא - דווקא המנעד הרחב של האוכלוסיות אותן מונה העותרת בסעיף 11 לתגובתה מחזק את עמדת המשיבה בדבר הצורך בהנגשת התרבות אל כל שכבות החברה הישראלית. בנקודה זו, ובכל הקשור לחשיבות הנגשת עולם היצירה התרבותי הישראלי לכלל אזרחי המדינה, כלל לא ברור מה ביקשה העותרת לטעון באומרה את הדברים הבאים: "הנתונים אף מתעלמים מהמאפיינים המיוחדים של האוכלוסייה בגדה, בה נמצאות ערים עם אוכלוסייה חרדית, שיעור גבוה של תושבים דתיים וכן יוצאי מדינות ברית המועצות לשעבר, וההשלכות הנובעות מכך לגבי הביקוש התרבותי ומאפייניו" (סעיף 11).

סיכום

11. על יסוד כלל האמור לעיל, כמו-גם על יסוד המפורט בתגובתה המקדמית והודעתה המשלימה של המשיבה, המדינה תטען כי דינה של העתירה להידחות. מדובר בעתירה הנעדרת תשתית עובדתית מינימאלית, בעתירה שהיא מוקדמת באופייה ועל-כן אין היא בשלה – בעת הנוכחית – להכרעה שיפוטית.

המשיבה תוסיף ותטען כי דינה של העתירה להידחות גם לגופה, שכן לא נפל פגם כלשהו בתיקונים, ודאי לא פגם המצדיק את התערבותו של בית המשפט הנכבד. עניין לנו במכלול של מבחני תמיכה מאוזנים וסבירים, שנועדו לקדם את הנגשת פעילות התרבות לכלל אזרחי הארץ, לרבות אלו המתגוררים בפריפריה ובאזור יהודה ושומרון.

בעניין זה לא שינתה המשיבה מעמדתה המקדמית לעתירה. משקלה המצומצם של אמת המידה הקבועה בעקרון מקום ההרצות, והיות התכלית שביסודה ראויה ורלוונטית לתחום התרבות, מלמדים אותנו כי מדובר במבחן תמיכה "רגיל" שאינו מגלה כל עילה להתערב בו.

12. אשר על כן, המדינה תטען כי דין העתירה להידחות, תוך חיוב העותרת בהוצאות המשיבה.

13. העובדות המפורטות בתגובה זו נתמכות בתצהירה של ראשת מינהל תרבות במשרד התרבות והספורט, גבי גלית והבה-שאשו.

רן רוזנברג, עו"ד
סגן בכיר בפרקליטות המדינה

היום, י"ג בניסן תשע"ז
09 באפריל 2017